

OBSAH:

PŘEDMLUVA K II. VYDÁNÍ

ÚVODEM

7

PŘED SVĚTOVOU VÁLKOU

Česká otázka za Bismarcka, Napoleona III., za cara Mikuláše II. — Dogma o nutnosti habsburské velmoci. — Česká zahraniční politika XIX. století: J. V. Frič, kníže Thurn-Taxis, Fr. Lad. Rieger, generál Zach, strana státoprávní a její Manifest k Evropě z května r. 1914

9—24

ZA VÁLKY

I. CÍLE VÁLKY. PLÁN ČS. ODBOJE

Válečné cíle obou táborů. Čs. stát byl v plánu Ruska, nebyl však v plánech západních Spojenců. — Duch odboje československého a jeho plány

25—37

II. ODBOJ VOJENSKÝ

Nebylo obnovení samostatnosti bez čs. vojska. — Utvoření České Družiny v Rusku a roty Nazdar ve Francii. — bojové činy našich dobrovolců 1914—1917. — Rozšiřování České Družiny až na brigádu. — Nepovolení náboru mezi čs. zajatci. — Úsilí o povolení velkého čs. vojska v Rusku marné. — Bitva u Zborova, její sláva a důsledky. — Utvoření čs. armádního sboru. — Jednání o převoz čs. vojáků z Ruska do Francie (1916—1918). Proto povolila Francie formování čs. vojska (prosinec 1917). — Zápás Anglie o ponechání čs. armády v Rusku. — Rozhodný sjezd čs. vojska v Čeljabinsku a vystoupení proti sovětům. — Nové čs. vedení politické v Rusku. — Válka proti sovětské vládě a obnovení východní fronty. — Naše vítězství na Sibiři a v Rusku. — Jeho důsledky. — Uznání čs. vojska za vojsko spojenecké a Národní Rady za představitele budoucí vlády čs. — Čs. legie v Italii a ve Francii. — Jejich bojové oběti. — Duch čs. legií. — Francouzský prezident prohlašuje při zahájení mírové konference: „Čechoslováci si svou samostatnost vybojovali na Sibiři, ve Francii a Italii.“ Avšak uskutečnili čs. stát vojenským činem ze dne 30. října 1918 v Praze

39—111

III. ODBOJ POLITICKÝ

Odboj *domácí*. — Mlčení r. 1914—1915. — Maffie. — Odchod Masarykův a vyslání posl. Düricha do ciziny. — Politika rozdělených úloh od r. 1915 do r. 1917. — Persekuce. — Koketování s Vídní od Gorlice do jednání Dohody o separátní mír s Rakouskem. — Projev spisovatelů. — Prohlášení poslanců státoprávních ve vídeňském parlamentu. — Přelom domácího vedení politického na podzim r. 1917, když po pádu Ruska se Rakousko plně přidalo k Německu. — Tříkrálová deklarace. — Czerninův útok. — Vídeň odmítla Anglii definitivně odtrhnouti se od Německa. — Národní přísaha dubnová. — Květnové slavnosti a porady s Jiho-slavy, Poláky a Italy. — Založení Národního výboru. — Předseda českého Svazu zmocňuje 2. října 1918 náš odboj zahraniční k jednání za čs. národ a tím je legitimuje před Dohodou. — Federalisační nabídky Habsburků odmítnuty. — Manifest císaře Karla. — Odjezd čs. delegace do Ženevy. — Porážka rakousko-uherské armády v Itálii. — Státní převrat v Praze a na venkově. — První zákon československý. — Deklarace Slovenska v Turčianskom Sv. Martine vyvrcholením slovenské politiky. — Čs. stát uznán Německem - - - 113—142

Odboj *zahraniční*. První plán formulován L. V. Tučkem dne 28. srpna 1914 v Kijevě. — Zápas o taktiku zřízení „Zahraničního výboru československého“. — Ustavení Národní Rady Čs. — Význam propagandy. — Úkoly hlavní: 1. vymoci u Spojenců utvoření čs. vojska a 2. vymoci na nich utvoření čs. státu. — Úsilí o povolení čs. vojska v Rusku. — Překážkou zásady zahraniční politiky. — Audience u cara Mikuláše II. — Sazonov: A co Čechy? a jeho odhalení o čs. otázce. — Slavná důvěrná memoranda ruského zahraničního ministerstva o nás ze září 1916. — Stanovisko vládní kníž. Lvova a Kerenského proti povolení čs. vojska. — Obrat po našem vítězství u Zborova. — Formování čs. armádního sboru. — Úsilí o povolení čs. vojska ve Francii. — Dekret z prosince r. 1917. — Úsilí v Itálii. — Odmítnutí Sonnino. — Náhlé povolení v dubnu r. 1918 a jeho důvody. — Zápas o uznání politické. — Axiomy zahraniční politiky proti nám stojící. — Dogma o nutnosti habsburské velmoci ve střední Evropě. — Borského boj proti tomuto dogmatu od r. 1908 — Jediné carské Rusko proti Rakousko-Uhersku. Francie, Ang-

lie, Italie i Amerika proti rozbití Rakousko-Uherska. — Prohlášení Lloyda George, Wilsona za souhlasu Francie proti rozbití Rakousko-Uherska. — Úsilí o separátní mír s Vídní od r. 1917 až do března r. 1918. — Czerninův obrat po německých vítězstvích ve Francii. — Obrat Spojenců? — Plán střeoevropské velmocí složené z Polska, Československa a Jugoslavie? — Avšak ke konci války opět úsilí Západu zachovati habsburskou velmoc. Jednání až do 7. listopadu 1918. — Vítězové se sklání před faš accompli rozbití Rakousko-Uherska vlastními jeho národy. — Omluvy Lansinga, Tardieua a Ribota, historiků Gooche, Temperleyho, Auerbacha, Seymoura, že Rakousko-Uhersko nebylo rozbito vítězi, nýbrž vlastními národy. — Úsilí čs. zahraničních odboje o závazek Dohody k utvoření čs. státu samostatného. — Boj proti axiomu zahraniční politiky „nevázati se před koncem války“. — Dobrozdání ruských ministrů k Memorandu Svazu čs. spolků na Rusi. Sazonov praví: „Nelze si pro budoucnost obmeziti svobodu jednání podobnými prohlášeními.“ — Za Miljukova a Teresčenka. — Kerenský proti nám. — Úsilí o závazek Francie, která odmítá ústy Larochea. — Spojenci od dubna r. 1918 nám slibují autonomii. — Cecil odmítá dáti slib, že se bude bojovati až do našeho osvobození. — Versaillská konference ještě pro pouhou autonomii nám. — Za ponechání čs. vojska v Rusku nabízí Anglie 3. června 1918 uznání čs. armády jako organisované jednotky, bojující ve prospěch spojenecké věci. — Obrat v červnu v důsledku čs. vítězství v Rusku a na Sibiři a v důsledku nového našeho vedení v Rusku. — Prohlášení Lansingovo ze dne 29. června. — List Pichonův a řeč Poincarého. — Spojenci se rozhodnou nepřevésti čs. vojsko z Ruska do Francie. — Deklarace Anglie ze dne 9. srpna uznává čs. armády za vojsko spojenecké a Národní Radu za představitele budoucí vlády československé. — Projev lorda Milnera a Steeda. — Obrat v Americe za sibiřská vítězství. — Amerika uznává dne 2. září Národní Radu za vládu de facto válku vedoucí. — Francie vyzývá Dra Beneše za součinnost naši na Sibiři, aby předložil naše požadavky. — Smlouva s Francií podepsána dne 29. září. — Po kapitulaci Bulharska a žádosti Rakousko-Uherska o příměří Spojenci odloží svolání Kongresu národů Rakousko-Uherska. — Dne 14. října ustavena Zatímní vláda čs. a jmenování diplomatičtí zástupci naši. — Uznání zatímní vlády čs. Francií a Itálií, zatím co Ang-

lie a Amerika se nevyjadřují. — Masarykova washingtonská deklarace. — Wilsonova odpověď Vídní ze dne 18. října. — Jednání vídeňských delegátů se zástupci Dohody až do 7. listopadu. — Lloyd George počítá ještě 2. listopadu s možností pokračování války s Rakousko-Uherskem. — Čs. ministr zahraničí pozván na konferenci mezišpojeneckou dne 4. listopadu. — Úsudek referenční komise o datu vzniku čs. státu. — Snaha Dohody udržeti habsburskou velmoc postavena před fait accompli státního převratu z 28.—30. října 1918 doma. — Převrat v Praze proti zákazu Dra Beneše. — Spojenci berou na vědomí, že Rakousko-Uhersko bylo rozbito vlastními národy - - - - - 143—257

PO VÍTĚZSTVÍ

Úsudky ciziny o příčinách rozbití Rakousko-Uherska: Lansing, Gooch, Lloyd George, Glaise-Horstenau, Przi-
bram, Bauer, Vergé, Auerbach. — Úsudky domácí:
Gajda, Masaryk, Papánek, Ladislav Rašín. — Závě-
rečný úsudek a závěrečná výstraha - - - - - 259—281